

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Till Jean Cavaliers produktion
Rasmusson, Nils Ludvig
Fornvännen 1932(27), s. 309-310
http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1932_309
Ingår i: samla.raa.se

sidorna. Folktraditionen i socknarna åter går naturligtvis, som även Wilde erkänner, tillbaka på inskriften i kyrkan och har alltså icke mera vittnesvärde än denna.

Bengt Hildebrand.

TILL JEAN CAVALIERS PRODUKTION

Väl dold i ett av C. R. Berchs avskriftsband i Vitt. Hist. och Ant. Ak:s arkiv betitlat "Myntväsendet" finnes en av honom uppräddad förteckning¹ över Jean Cavaliers verk. Jämförd med A. Julius' listor i hans avhandling om Cavalier² tycks den bjuda på en del nytt. Berch känner sålunda kopior i gips av följande av Julius icke upptagna arbeten:

Maria Elisabeth Pfalzgrafwinna, f. 1663 † 1748, dotter till Adolf Johan d. ä., Karl X Gustafs broder, och g. m. en kursachsisk ämbetsman v. Gerstorff.

R. R. Fabian Wrede med dess Grafwinna Brigita Krus, f. 1641 † 1712, den kände reduktionsmannen; g. m. B. K. f. 1656 † 1716.

Guilielmus et Maria R. & R. M. Brit. Vilhelm III, Konung av England 1689—1702, och hans gemål (f. 1662 † 1694), dotter till Konung Jakob II.

Joh. III et Maria Rex et Reg. Pol. Johan Sobiesky, Konung av Polen 1674—1696 och hans gemål Maria Casimira de la Grange d'Arquien † 1714.

Original i elffenben nämnas av följande av Julius blott i metallavgjutningar kända arbeten:

<i>R. R. Christ. Gyllenstierna</i> , f. 1639 † 1705, greve, medlem av förmyndarregeringen för Karl XII.	} <i>hos Lagm. Gr. Göran Gyllenstierna</i> , f. 1724 † 1799, sedermera riksråd o. riksmarskalk.
<i>R. R. Nicodemus Tessin</i> , f. 1654 † 1728, den berömda arkitekten.	
<i>Hedv. El. Stenbock, dess grefvinna</i> , f. 1655 † 1714.	} <i>hos Hedl. i Schweitz</i> ³ , Hedlinger, den bekante, i Sverige verksamme medaljgravören, f. 1699 † 1771.
<i>Antikvariern Ludv. Schantz och hans hustru</i> , f. 1649 † 1702, sekreterare i riksarkivet, g. m. Christina Fineman f. 1654 † 1697.	
	} <i>hos hofcantzleren Carleson</i> , f. 1704 † 1767 som president i Kommerkollegium.

Berch meddelar även uppgifter om ägare till några original: Medaljonger över Ulrika Eleonora d. ä. och Fredrik IV av Danmark som kronprins

¹ Synes att döma av titlarna på de omtalade samtida personerna vara uppgjord omkr. 1762. R. R. = riksråd.

² Jean Cavalier, Uppsala 1926.

³ Finnas måhända jämte den över Robert Boyle fortfarande bland Hedlingers samlingar i Schweiz.

innehades av riksrådet Seth (Gabriel von S. f. 1690 † 1774), en över Jacob Gyllenberg (f. 1648 † 1701, Kungl. råd och greve) och en över hans grevinna f. Thegner (Anna Catharina Th. f. 1657 † 1726; jfr Jul. s. 123) tillhörde kammarrådet greve Gyllenberg (Gustaf Fredrik f. 1731 † 1808, den berömde skalden). I kammarjunkare Schönfeldts (Carl Henrik? f. 1666 † 1738) sterbhus fanns ett porträtt av överstelöjtnant Fabritius (f. 1648 † 1729), bekant som chef för flera svenska beskickningar till Ryssland och Persien. I Antikvitetsarkivets samlingar ingingo följande medaljonger: Ulrika Eleonora d. y., Adolf Johan d. ä. (Karl X Gustafs broder f. 1629 † 1689), Olof Rudbeck och Arvid Karlsteen (den berömde medaljkonstnären f. 1647 † 1718). Samtliga dessa jämte en över greve F. K. v. Königsmark (f. 1665, generalmajor, under beryktade omständigheter mördad i Hannover 1694) finnas upptagna bland K. Myntkabinettets accession under Berchs cheftid. Den först nämnda hade tillhört Berchs egen samling; nr 2 och 3 i ordningen hade förvärvats av resp. lagman Falkenberg (Gabriel F.? f. 1716 † 1782) och arkiater Bäck (f. 1713 † 1795, känd läkare) genom byte mot kopier i metall.

N. L. Rasmusson.

FILM OCH FORNMINNEN

I regel sakna fornlämningar berättigande som objekt för filmkameran, ty det moment av rörelse uteblir, som är nödvändigt på en filmbild. Vill man emellertid giva intryck av en kungshögs mäktighet eller en skeppssättnings längd, är den stereoskopiska effekt, som ett rörligt staffage skänker, ett viktigt tillskott till bildens värde som demonstrationsmaterial. Inom svensk arkeologi har emellertid den levande bilden tagits i bruk i förvånansvärt liten utsträckning. En granskning av Svensk Filmindustris skolfilmsarkiv, dit det värdefulla av sådana bilder samlats, ger vid handen, att endast tvenne filmer över fornminnen finnas upptagna nämligen en från Björkö (katalognummer 400) och en från Bohuslän (katalognummer 190), bägge upptagna för mycket länge sedan. Dessutom ingå ett par enstaka fornminnesbilder i geografiska serier.

Bristen på filmbilder av fornminnen gör sig naturligtvis mest påmind vid populärvetenskapliga föreläsningar, men i många fall är det möjligt att ersätta denna brist med en demonstration i fältet. Svårare är det däremot att giva t. ex. deltagarna i en hembygdskurs en föreställning om hur en undersökning av fornminnen går till, vilket alltid i hög grad hjälper till att stärka deltagarnas intresse för fornminnena. På många hembygdskurser har den metoden kommit till användning att öppna någon liten grav, men det torde vara tvivel underkastat, om en sådan hastigt utförd undersökning ur demonstrationssynpunkt är så värdefull, att den uppväger den ansevärliga tidsförlost, som åsamkas, allra helst, som en alltför hög procent av kenotafer på de svenska gravfälten ofta bedrar undersökaren på det